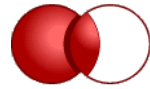

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 015-2, 021-2/05

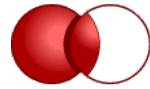
**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
NA DAN 31.12.2004. GODINE**

ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KANTONA SARAJEVO

Sarajevo, juni 2005. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 221 623, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**MENADŽMENTU
ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
KANTONA SARAJEVO**

NEOVISNO MIŠLJENJE REVIZORA

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo na dan 31.12.2004. godine, izkazanu na stranicama od 1- 10. Za ove finansijske izvještaje odgovoran je menadžment Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvještajima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili, na osnovu ovlaštenja, u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta/proračuna u FBiH («Sl.novine FBiH», br. 48/99) i sa INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka kao i da li su finansijske transakcije izvršene u skladu sa zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji podkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primjenjenih računovodstvenih načela i vrijednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvještaja. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdan osnov za izražavanje našeg mišljenja.
3. Nakon obavljene revizije finansijskih izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo na dan 31.12.2004. godine, utvrđeno je:
 - izdvajanje sredstava za Opću bolnicu Sarajevo u iznosu od 1,320.646 KM za izmirenje neizmirenih obaveza iz ranijeg perioda u iznosu od 600.646 KM i povećanje izdvajanja za materijalne troškove Opće bolnice za 2004. godinu mimo kriterija utvrđenih ugovorom u iznosu od 720.000 KM,
 - otpis potraživanja od Opće bolnice Sarajevo u iznosu od 479.354 KM za preuzete obaveze po osnovu cesija iz 2000. i 2001. godine, koji je uvećao troškove Zavoda za 2004. godinu,
 - izdvajanje sredstava na ime troškova amortizacije stalnih sredstava zdravstvenih ustanova u iznosu od 1.000.000 KM,
 - izdvajanje sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja za ostvarivanje dodatnih prava RVI koja su planirana u iznosu od 1,000.000 KM,
 - izdvajanje sredstava za preventivne i ostale programe zdravstvene zaštite u iznosu od 924.162 KM, kao i
 - izdvajanje sredstava zdravstvenim ustanovama za pružanje usluga citoterapije u iznosu od 446.885 KM.

Osnov za trošenje ovih sredstava, koja su planirana u Finansijskom planu Zavoda za 2004. godinu, su odluke Upravnog odbora Zavoda donesene na osnovu zahtjeva zdravstvenih ustanova na koje su Ministarstvo zdravstva kantona Sarajevo i Vlada Kantona Sarajevo dali mišljenje, preporuke i zaključke. Pravno uporište ovih odluka nije jasno definisano aktima Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo, niti ugovorima potpisanim sa zdravstvenim ustanovama. Zavod je trošio znatna sredstva, koja po našem mišljenju nisu trebala biti troškovi Zavoda i nisu se mogli finansirati iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

- da su naknade bolovanja preko 42 dana, utvrđene na osnovu Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spiječenosti za rad, koju je donio Upravni odbor Zavoda, a koja je neusaglašena sa zakonskim propisima, pa su znatne troškove koje je Zavod trebao refundirati, snosili pravna i fizička lica,
- nedonošenje Finansijskog plana Zavoda za 2004. godinu u skladu sa zakonskim propisima, kao i planiranje troškova koji se ne finansiraju iz obaveznog zdravstvenog osiguranja,
- veće trošenje sredstava bez prethodnog usklađivanja troškova sa prihodima, kao i neostvarenje prihoda u planiranom iznosu, što je rezultiralo ostvarivanjem viška rashoda nad prihodima u iznosu od 4,837.432 KM.

4. Po našem mišljenju, zbog navoda iz prethodne tačke, izražavamo rezervu na finansijske izvještaje Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo za godinu koja završava sa 31.12.2004. godine.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl.oec.

IZVJEŠTAJ

o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA KANTONA SARAJEVO na dan 31.12.2004. godine

1. UVOD

Zavod zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zavod) osnovan je na temelju Odluke o osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo, a djelatnost Zavoda je utvrđena Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Odlukom o osnivanju Zavoda i Statutom Zavoda.

U Zavodu se ostvaruju prava i obaveze iz obaveznog zdravstvenog osiguravanja na načelima uzajamnosti i solidarnosti u okviru Kantona Sarajevo odnosno Federacije BiH, kao i prava i obaveze iz proširenog zdravstvenog osiguranja, u skladu sa propisima Skupštine Kantona Sarajevo.

Zavod pokriva područje od 9 općina i to: Stari Grad Sarajevo, Centar Sarajevo, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Hadžići, Vogošća, Ilijaš i Trnovo.

Sjedište Stručne službe Zavoda je u Sarajevu u ulici Ložionička br.2.

U Stručnoj službi Zavoda, na dan 31.12.2004. godine, bilo je zaposlena 72 radnik.

2. CILJ REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da se utvrdi:

- da li su preduzete sve mjere za osiguranje ubiranja i čuvanja javnih prihoda i da se utvrdi da li se vanbudžetski korisnik pridržava zakona, instrukcija i uputa koje se na njega odnose;
- da li se korištenje vanbudžetskih sredstava vrši u skladu sa propisima i za svrhe koje su utvrđene tim propisima;
- da li sistem internih kontrola funkcioniše, odnosno da li je postavljen tako da sprečava i otkriva značajno pogrešno prikazivanje u finansijskim izvještajima;
- da li su finansijski izvještaji sastavljeni u skladu sa zakonskom regulativom;
- da li godišnji obračuni odražavaju tačan i istinit prikaz poslovanja na kraju godine;
- kao i da se daju preporuke za dalji rad sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenje sredstava, te stvaranje podloge za primjenu i što efikasniji rad interne kontrole.

3. PRETHODNA REVIZIJA

U Izvještaju o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Zavoda za 2003. godinu, date su preporuke menadžmentu za otklanjanje nepravilnosti u radu kao i preporuke za dalji rad u cilju zaštite imovine i trošenja vanbudžetskih sredstava. U toku revizije finansijskih izvještaja za 2004. godinu, konstatovali smo da Zavod nije postupio po datim preporukama koje se odnose na: donošenje Finansijskog plana u rokovima predviđenim zakonskim propisima, nije u potpunosti ispoštovan Zakon o budžetima/proračunima FBiH u dijelu korištenja sredstava do visine utvrđene u Finansijskom planu, u 2004. godini nastavljeno je finansiranje dodatnih prava za RVI iako se dodatna prava ne finansiraju iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Isto tako smo utvrdili da je Zavod postupio po preporukama Ureda za reviziju, u dijelu koji se odnosi na: sačinjavanje zapisnika o izvršenoj kontroli apoteka sa kojima Zavod ima zaključene ugovore, u skladu sa opisom poslova navedenim u Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji Stručne službe Zavoda, nabavku stalnih sredstava koju je Zavod vršio u skladu sa Uredbom o nabavkama roba, vršenju usluga i ustupanju radova, povrat sredstava od participacije u cijelosti zdravstvenim ustanovama, koje su ih i ostvarile kako bi ih iskoristile za namjene za koje su i predviđene.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1. Menadžment i sistem internih kontrola

Na osnovu dokumentacije kojom raspoložemo i provedene revizije pojedinih odluka i finansijskih transakcija utvrdili smo da je u Zavodu sistem internih kontrola nedovoljno efikasan, funkcionalan i preventivan u funkciji menadžmenta. Menadžment Zavoda nije dovoljno pažnje posvetio pravilnom raspolaganju sredstava, pa su se desile transakcije koje se po nama nisu trebale desiti, kao što su uplate Općoj bolnici Sarajevo za pokriće obaveza iz 2003. godine za nabavku lijekova i sanitetskog materijala, otpis potraživanja od Opće bolnice Sarajevo po osnovu cesija iz 2000. i 2001. godine, za koju je u tom periodu Zavod izmirio obaveze prema dobavljačima za nabavku lijekova i sanitetskog materijala, te povećanje materijalnih troškova Općoj bolnici za 2004. godinu, kako bi se izbjegla nelikvidnost u Općoj bolnici.

Planiranje i doznaka sredstva od strane Zavoda u 2004. godini, na ime troškova amortizacije zdravstvenih ustanova, koja su iskorištena za razvoj kardiohirurgije i dječije onkologije kao i za investicije u zdravstvenim ustanovama, nisu obaveza Zavoda u skladu sa zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama.

Na osnovu posebne Odluke o proširenom obimu prava RVI, koju je donijela Skupština kantona Sarajevo, planirana su i utrošena dodatna sredstva za obezbjeđenje ortopedskih i drugih medicinskih pomagala za potrebe RVI, pa ove kategorije osiguranika obezbjeđuju veći nivo prava u odnosu na ostale osiguranike koji ostvaruju prava u skladu sa Uredbom. Obezbjeđenje i trošenje sredstava za dodatana prava RVI, prema zakonskim propisima nisu obaveza Zavoda.

Izdvajanje sredstava za finansiranje i sufinansiranje preventivnih i ostalih programa zdravstvene zaštite vršeni su iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, bez jasnog definisanja da li se ovakvi projekti mogu finansirati i sufinansirati iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Prema odluci Upravnog odbora Zavoda odobrena su sredstva Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu za pokrivanje troškova pružanja usluga citoterapije u periodu VIII-XII/2003. godine, iako se ovi troškovi finansiraju na teret Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja iz sredstava Fonda solidarnosti, iz kojeg se finansiraju nabavke lijekova i zdravstvene usluge prioriternih vertikalnih programa zdravstvene zaštite i pružanje prioriternih najsloženijih oblika zdravstvene zaštite.

Menadžment nije dovoljno pažnje posvetio donošenju Finansijskog plana jer isti nije donesen u zakonskim rokovima, a sve izmjene i dopune učinjene u Finansijskom planu, na prijedlog Ministarstva finansija i Vlade Kantona, su po našem mišljenju neosnovane. Finansijski plan Zavoda treba da sadrži samo one troškove koje je Zavod obavezan da finansira iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Zavod je poslovanje za 2004. godinu završio sa negativnim finansijskim rezultatom koji je nastao većim trošenjem sredstava, te neostvarivanjem prihoda planiranom dinamikom. Naime, do kraja 2004. godine JU Služba za zapošljavanje kantona Sarajevo nije uplatila iznos od 5.000.000 KM, a koja su trebala biti uplaćena po Protokolu potpisanom između Zavoda i JU Službe za zapošljavanje kantona Sarajevo za neizmirene obaveze prema Zavodu iz ranijih godina do kraja 2004. godine. Sredstva su uplaćena u februaru 2005. godine. Usklađenje rashoda sa prihodima (rebalans) nije rađen u 2004. godini, pa je Zavod poslovanje za 2004. godinu završio sa deficitom u iznosu od 4.837.432 KM.

Preporučujemo menadžmentu i Upravnom odboru Zavoda da donesene odluke moraju biti usklađene sa zakonskim propisima, da više pažnje posveti prilikom donošenja i usvajanja Finansijskog plana. Menadžment mora više pažnje posvetiti i praćenju izvršenja finansijskog plana kako bi se rashodi na vrijeme uskladili sa prihodima.

Ovo ukazuje da sistem internih kontrola nije u potpunosti efikasan, zbog čega je neophodno poduzeti adekvatne mjere od strane menadžmenta, na jačanju sistema internih kontrola, kojim će se obezbijediti usklađenost sa zakonskim propisima, efikasno poslovanje i pouzdano finansijsko izvještavanje.

4.2. Donošenje finansijskog plana

U periodu januar-mart 2004. godine Zavod je poslovao u skladu sa Odlukom o privremenom finansiranju, koju je donio Upravni odbor Zavoda na koju je saglasnost dala Skupština Kantona Sarajevo. U ovoj Odluci je navedeno da će se privremeno finansiranje nastaviti do donošenja Finansijskog plana za 2004. godinu, po kriterijima koji su primjenjivani u 2003. godini.

Upravni odbor Zavoda je 09.06.2004. godine usvojio Finansijski plan za 2004. godinu, koji je usaglašen sa zaključcima Vlade Kantona Sarajevo sa sjednice održane 03.06.2004. godine, a koji se odnose na izmjene ranije usvojenog prijedloga Finansijskog plana. Ovim Finansijskim planom su utvrđeni ujednačeni ukupni prihodi i rashodi u iznosu od 186,619.000 KM. Skupština Kantona Sarajevo je, na sjednici održanoj 30.06.2004. godine, donijela Odluku o davanju saglasnosti na Finansijski plan Zavoda za 2004. godinu.

Imajući u vidu da Skupština Kantona nije dala Saglasnost do 31.03.2004. godine, Zavod je nastavio sa poslovanjem po Odluci o privremenom finansiranju sve do 30.06.2004. godine.

Uz uvažavanje poteškoća navedenih od strane Zavoda (podaci o instrumentima ekonomske politike za 2004. godinu nisu bili raspoloživi, poteškoće oko planiranja sredstava za zdravstvene ustanove), smatramo da Zavod treba donositi Finansijski plan u skladu sa zakonskim propisima, a ne nakon isteka pola godine.

4.3. Izvršenje finansijskog plana

Pregled planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda u 2004. godini

O P I S	Planirano za 2004. godinu	Ostvareno za 2004. godinu	Odstupanje (3-2)	Index (3:2)	Struktura
1	2	3		4	5
PRIHODI I PRIMICI					
Prihodi od doprinosa	180,383.000	172,026.757	- 8,356.243	95,37	98,71
Neporezni prihodi	1,800.000	2,141.508	+ 341.508	118,97	1,23
Prihodi iz budžeta Kantona	-	76.000	+ 76.000	-	0,04
Primljene otplate datih zajmova	-	28.304	+ 28.304	-	0,02
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	182,183.000	174,272.569	- 7,910.431	95,66	100,00
RASHODI I IZDACI					
A) Tekući rashodi	172,687.000	178,261.268	+ 5,574.268	103,23	97,11
Plaće i naknade	1,402.000	1,387.369	- 14.631	98,96	0,76
Bruto plaće i naknade plaća	1,127.000	1,140.139	+ 13.139	101,17	0,62
Naknade troškova zaposlenih	275.000	247.230	- 27.770	89,90	0,13
Doprinosi poslodavca	125.000	126.801	+ 1.801	101,44	0,07
Izdaci za materijal i usluge	165,660.000	171,800.034	+ 6,140.034	103,71	93,59
Tekući grantovi	4,000.000	4,045.444	+ 45.444	101,14	2,20
Grantovi pojedincima	1,000.000	510.971	- 489.029	51,10	0,29
Grantovi neprofitnim organizacijama	3,000.000	3,524.973	+ 524.973	117,50	1,92
Subvencije finansijskim institucijama		9.500	+ 9.500	-	0,01
Izdaci za kamate	1,500.000	901.619	- 598.381	60,11	0,49
Izdaci za ino kamate	1,500.000	901.619	- 598.381	60,11	0,49
B) Kapitalni izdaci	5,374.600	5,127.282	- 247.318	95,40	2,80
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	300.000	330.732	+ 30.732	110,24	0,18
Kapitalni grantovi	5,074.600	4,796.550	- 278.050	94,52	2,61
C) Ostale isplate	-	44.000	+ 44.000	-	0,02
Pozajmljivanje pojedincima-krediti	-	44.000	+ 44.000	-	0,02
D) Doznake iz budžeta	122.400	129.789	+ 7.389	106,04	0,07
UKUPNO RASHODI I IZDACI	178,184.000	183,562.338	+ 5,378.338	103,02	100,00
VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA	3,999.000	-	-	-	-
VIŠAK RASHODA NAD PRIHODIMA	-	9,289.769	-	-	-
Sredstva rezervi iz prethodnog perioda *)	4,436.000	-	-	-	-
NERASPOR.VIŠAK RASH.NAD PRIH.	-	4,837.431	-	-	-

*) Zavod je u finansijskom planu za 2004. godinu planirao utrošak sredstva rezervi iz ranijeg perioda u iznosu od 4,436.000 KM u 2004. godini.

a) Prihodi

Prihodi od doprinosa - Ostvareni prihodi po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje iznose 172,026.757 KM i u odnosu na plan manji su za 4,63%, s tim što je prisutna neujednačenost ostvarenja prihoda u odnosu na plan prema strukturi prihoda iskazanoj u tabeli. Prihodi od doprinosa se odnose na prihode od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenih, prihode od doprinosa po nalazima revizije, doprinose za zdravstvenu zaštitu penzionera i prihode za zdravstvenu zaštitu nezaposlenih osoba.

Smanjenje prihoda po osnovu doprinosa, u odnosu na plan je rezultat manje naplate prihoda za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenih u 2004. godini i manje uplaćenog iznosa od 5,000.000 KM od Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo na ime doprinosa za zdravstvenu zaštitu nezaposlenih osoba. Neizmirene obaveze Službe za zapošljavanje se odnose na dio obaveza iz ranijih godina i obaveze iz 2004. godine. Naime, Služba za zapošljavanje je trebala izvršiti uplatu dijela duga u iznosu od 5,000.000 KM u 2004. godini, što nije ispoštovano. Protokolom potpisanim u januaru 2005. godine, navedeno je da će ova uplata biti izvršena najkasnije do 15.01.2005. godine, a ista je izvršena tek u februaru 2005. godine, što je imalo negativnog uticaja na izvršenje Finansijskog plana Zavoda za 2004. godinu i finansijski rezultat Zavoda.

Prihodi po osnovu zdravstvene zaštite nezaposlenih su planirani na bazi broja nezaposlenih koji su evidentirani kod Službe za zapošljavanje i paušalnog iznosa po nezaposlenom od 20 KM.

Prema intencijama Svjetske banke doprinos zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba bi trebao biti 6,00 KM, a u martu 2005. godine Skupština Kantona Sarajevo je donijela Odluku o paušalnom iznosu od 6,00 KM za zdravstvenu zaštitu po nosiocu osiguranja prijavljenom kod Službe za zapošljavanje odnosno 3,00 KM za člana uže porodice ovog nosioca.

Plan prihoda po osnovu doprinosa za zdravstveno osiguranje penzionera je utvrđen na bazi stope od 1,2% na neto penzijska primanja, koja je utvrđena prema Zaključku Vlade FBiH iz 2003. godine sa početkom primjene od 01.09.2003. godine.

Iako je Porezna uprava zakonski obveznik kontrole uplate doprinosa, interni revizori Zavoda su u cilju bolje naplate prihoda izvršili kontrolu obračuna i uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje i sačinili zapisnike. Ostvareni prihodi po izvršenoj kontroli iznose 2,927.191 KM.

Neporezni prihodi Zavoda su ostvareni u iznosu od 2,141.508 KM, od čega se na prihode po osnovu participacije - učešća osoba u troškovima zdravstvene zaštite odnosi 1,304.114 KM, prihode od prodaje zdravstvenih knjižica, potvrda i obrazaca 281.785 KM, prihode po osnovu naplata paušala i stvarnih troškova za pružanje zdravstvenih usluga ino-osiguranicima 300.095 KM, prihode od kamata, iznajmljivanje poslovnog prostora, izdavanje tenderske dokumentacije i ostali prihodi u iznosu od 255.514 KM.

Prihod po osnovu participacije, odnosno učešća osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite, ne predstavljaju vlastiti prihod Zavoda koji se može trošiti za redovno poslovanje Zavoda, nego na osnovu zahtjeva zdravstvenih ustanova vrši se povrat za određene namjene.

I dalje pratiti ostvarenje prihoda i jačati saradnju sa poreznom upravom u cilju bolje naplate neizmirenih doprinosa.

b) Rashodi i izdaci

Ukupno ostvareni rashodi i izdaci Zavoda u 2004. godini iznose 183,518.334 KM i čine ih:

- rashodi zdravstvene zaštite	174,183.112 KM
- rashodi po osnovu refundacije naknada za vrijeme bolovanja preko 42 dana	3,959.632 KM
- ostali rashodi i izdaci	3,494.873 KM
- rashodi Stručne službe Zavoda	1,880.722 KM

1. Rashodi zdravstvene zaštite

Rashodi zdravstvene zaštite predstavljaju 94,89% ukupnih rashoda Zavoda i odnose se na rashode kojima se ostvaruje zdravstvena zaštita osiguranika i najvećim dijelom sadržani su na poziciji «Ugovorenih usluga» u iznosu od 170,765.717 KM, a ostatak od 3,417.395 KM predstavljaju izdaci za zdravstvenu zaštitu iskazanu na poziciji «kapitalnih grantova» i odnose se na investiciona ulaganja u zdravstvenim ustanovama iz sredstava participacije, investiciona ulaganja u zdravstvene ustanove na osnovu odluka Upravnog odbora Zavoda, te realizaciju preventivnih programa zdravstvene zaštite koje finansira Zavod.

U rashodima zdravstvene zaštite najveću stavku predstavljaju rashodi neposredne zdravstvene zaštite, gdje su sadržane plaće i naknade zaposlenim u zdravstvenim ustanovama, materijalni troškovi zdravstvenih ustanova, kao i usluge zdravstvenih ustanova po konvencijama, u ukupnom iznosu od 131,346.999 KM. Doznake sredstava zdravstvenim ustanovama, u 2004. godini su utvrđene po kriterijima iz Finansijskog plana. Sredstva za plaće i naknade zaposlenih u zdravstvenim ustanovama su izvršene za ukupno 5.932 radnika. U strukturi rashoda neposredne zdravstvene zaštite ovi troškovi učestvuju sa 75,41%. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su u okviru ovih sredstava sadržana i sredstva za izmirenje obaveza prema zdravstvenim ustanovama na osnovu zaključenih ugovora, kao i sredstva koja su planirana i uplaćena na osnovu odluka Upravnog odbora Zavoda, a odnose se na:

- povećani, pripadajući iznos sredstava za materijalne troškove u 2004. godini, kako bi se izbjegla nelikvidnost Opće bolnice (60.000 KM x 12 mjeseci = 720.000 KM)	720.000 KM
- izmirenje obaveza po osnovu pokrivanja troškova lijekova i sanitetskog materijala, koji su nabavljeni u 2003. godini, a plaćeni iz tekućeg prihoda Opće bolnice u 2004. godini	600.646 KM
- otpis potraživanja od Opće bolnice Sarajevo po osnovu ugovora o cesiji iz 2000. i 2001. godine, za uplaćena sredstva dobavljačima za nabavku lijekova i sanitetskog materijala	479.354 KM

Opća bolnica Sarajevo se obratila Ministarstvu zdravstva kantona Sarajevo sa zahtjevom za korekciju ukupnih materijalnih troškova za 2003. godinu i revidiranje prijedloga materijalnih troškova za 2004. godinu. Sagledavanjem zahtjeva Opće bolnice Sarajevo, Ministarstvo zdravstva je uputilo Zavodu zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo mišljenje i prijedloge o zahtjevu Opće bolnice kako bi se riješila ova pitanja u skladu sa zakonskim propisima i finansijskim mogućnostima Zavoda. Upravni odbor Zavoda je donio odluku o odobravanju sredstava Općoj bolnici Sarajevo u iznosu od 1,320.646 KM (720.000 KM + 600.646 KM) kao i odluku o otpisu potraživanja od Opće bolnice Sarajevo u iznosu od 479.354 KM po ugovorima o cesiji iz 2000. i 2001. godine, prema kojima je Zavod u tom periodu uplatio sredstva dobavljačima za isporučene lijekove i sanitetski materijal, a što je bila obaveza Opće bolnice Sarajevo. Otpisom potraživanja od Opće bolnice u 2004. godini, Zavod je povećao svoje troškove za 479.354 KM.

Sredstva za navedene namjene su planirana Finansijskim planom Zavoda za 2004. godinu, iako je njihovo priznavanje upitno, jer je **donošenje odluke Upravnog odbora Zavoda za pokriće neizmirenih obaveza Opće bolnice Sarajevo, koja ustvari predstavlja pokriće gubitka Opće bolnice, kao i priznavanje tekućih materijalnih troškova iznad kriterija utvrđenih ugovorom, u suprotnosti sa zakonskim propisima.**

U rashodima neposredne zdravstvene zaštite sadržani su i **troškovi izdatih lijekova**, čija se nabavka finansira iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, u iznosu od 34,779.337 KM, koji su za 16% veći u odnosu na plan. U ovim izdacima sadržane su naknade apotekama za pružanje farmaceutskih usluga u iznosu od 5,183.994 KM, koje su utvrđene u fiksnom iznosu na osnovu zaključenih ugovora sa apotekama. Naknade se odnose na JU apoteke Sarajevo i sedam apoteka koje su uključene u mrežu farmaceutskih djelatnosti na području kantona. Revizijom smo utvrdili da Zavod vrši kontrolu izdatih lijekova na recept u apotekama sa kojima je kompjuterskim sistemom uvezan, kojim se obezbjeđuje uvid u utrošak lijekova kao i kontrolu pravilnosti izdavanja lijekova na recept. Takođe smo utvrdili da su se u Zavodu sačinjavali izvještaji o najčešćim propustima kod propisivanja lijekova na recept u kojima je ukazano da će se pooštriti kontrola propisivanja lijekova kao i praćenje potrošnje lijekova po osiguraniku.

Uvidom u listu lijekova sa koje se propisuju recepti utvrđeno je da je u 2004. godini došlo do određenih izmjena na listi, zbog toga što je domaći proizvođač lijekova u mogućnosti da sam proizodi lijekove koji su se uvozili iz inostranstva. Važeća lista lijekova je proširena uvođenjem novih lijekova koji spadaju u novu generaciju lijekova i imaju znatno veće cijene u odnosu na prosječnu cijenu lijekova, što povećava troškove izdatih lijekova na recept, koji imaju tendenciju rasta iz godine u godinu, pa su u Zavodu poduzete pripreme aktivnosti na uvođenju novog načina praćenja potrošnje lijekova po osiguraniku, koje bi značile uštede sredstava, a da se istovremeno ne uskrate prava osiguranika. Iz statističkih podataka Zavoda je vidljivo da je u 2004. godini izdato 2,418.576 receptata i u odnosu na prethodnu godinu imaju porast od 11,9%.

I pored navedenih obrazloženja zbog čega je došlo do povećanja troškova za lijekove u odnosu na plan, smatramo da je Zavod bio obavezan uskladiti trošenje sredstava prema Finasijskom planu, zbog toga što je imao saznanja o povećanim troškovima.

Troškovi ortopedskih i drugih medicinskih pomagala su ostvareni u iznosu 4,407.648 KM i u prosjeku su veći u odnosu na plan za 14%. Iz priložene dokumentacije se vidi da je na porast troškova uticala nova Uredba o obimu prava osiguranih lica na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, endoproteza, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko protetskih nadomjestaka, donesena u 2004. godini, kojom je proširena lista pomagala na koju osiguranici imaju pravo. Na porast troškova je takođe uticalo donošenje Odluke od strane Skupštine kantona Sarajevo u 2004. godini, kojom su obezbijedena dodatna prava RVI kao i način njihovog finansiranja. Prema ovoj Odluci 70% prava RVI finansira se iz sredstava zdravstvenog osiguranja, a 30% iz budžeta Kantona, preko Kantonalnog Ministarstva zdravstva. Zbog činjenice da u budžetu Kantona Sarajevo nisu planirana sredstva za ove namjene, dodatna prava RVI je cijelosti finansirao Zavod.

Smatramo da se donošenjem Odluke o dodatnim pravima RVI narušava jedan od osnovnih principa utvrđenih Zakonom o zdravstvenom osiguranju, a to je princip jednakih prava svih osiguranika, te se treba decidno navesti ko je obveznik planiranja i plaćanja troškova dodatnih prava na zdravstvenu zaštitu RVI.

Za realizaciju **preventivnih i ostalih programa zdravstvene zaštite** Zavod je u 2004. godini utrošio 924.162 KM, kroz projekte: Porodična medicina (300.000 KM), Stomatološka zaštita kod djece (100.000 KM) i Projekat prevencije oboljenja dojke kod žena (232.000 KM), koje je usvojila Skupština Kantona Sarajevo, projekat vakcinacije protiv gripe i rane detekcije infekcije virusom hepatitisa B i C zdravstvenih i nezdrastvenih radnika (184.162 KM), obavezni sanitarni pregledi zdravstvenih radnika (40.000 KM) i Projekat ranog otkrivanja deformiteta kičmenog stuba i poremećaja lokomotornog aparata djece predškolskog i školskog uzrasta i njihovo uključanje u program rane rehabilitacije za period 2004-2007. godina (68.000 KM), koji su verifikovani od strane Ministarstva zdravstva Kantona Sarajevo i Vlade Kantona Sarajevo. Izvještaje o realizaciji ovih programa usvaja Vlada i Skupština kantona Sarajevo.

Imajući u vidu da se svake godine povećava broj projekata čije finansiranje ide na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja (samo su tri projekta pokrenuta od strane Zavoda), neophodno je aktima Zavoda jasnije regulisati ovu oblast i navesti koji projekti se mogu finansirati a koji ne, iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Ostali troškovi zdravstvene zaštite po zahtjevima osiguranih lica u iznosu od 289.301 KM, najvećim dijelom se odnose na troškove za liječenje u inostranstvu (231.327 KM). Na osnovu pojedinačnih zahtijeva, podnesenih Zavodu, komisija Upravnog odbora Zavoda odobrava sredstva za liječenja u inostranstvu, prema pojedinačnim zahtjevima.

Iako su ova sredstva planirana za 2004. godinu, smatramo da Zavod treba da u saradnji sa Ministarstvom zdravstva kantona Sarajevo, donese akt kojim bi se detaljnije regulisala ova oblast.

Troškovi za produženo liječenje i rehabilitaciju u RRC «Fojnica», u iznosu od 472.285 KM veći su u odnosu na plan za 3% i učinjeni su na osnovu zaključenog ugovora između RRC «Fojnica» i Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo. Sa izmjenom i dopunom Odluke o učešću pacijenata u troškovima rehabilitacije, povećani su troškovi po ovom osnovu, zato što po novoj Odluci pacijenti manje participiraju u troškovima liječenja. Istovremeno je konstatovano da se broj pacijenata stalno povećava, što je takođe uticalo na povećanje troškova po ovom osnovu

I pored navedenih razloga povećanja troškova smatramo da se i ovi izdaci trebaju kretati u okviru planom predviđenih sredstava za ove namjene.

Troškovi investicionog održavanja i nabavka opreme za zdravstvene ustanove iz sredstava ostvarenih po osnovu participacije, kao i izdaci za nabavku opreme i investiciono održavanje opreme Stručne službe Zavoda za koje su obezbjeđena sredstva iz prihoda ostvarenih prodajom zdravstvenih knjižica i obrazaca iznose 1,598.647 KM i u odnosu na plan veći su za 23%. Od ovog iznosa za nabavku opreme i investiciono održavanje u zdravstvenim ustanovama, iz prihoda po osnovu participacije izdvojeno je 1,267.916 KM, a za nabavku opreme i investiciono održavanje u Zavodu iz prihoda ostvarenih prodajom zdravstvenih knjižica i obrazaca izdvojeno je 330.731 KM.

Uvidom u pozicije Finansijskog plana za 2004. godinu uočili smo da su kapitalni izdaci Zavoda za nabavku opreme i izvođenje investicionih radova na poslovnim objektima Zavoda planirani zajedno sa troškovima investicionog održavanja i nabavke opreme zdravstvenim ustanovama iz sredstava participacije, što smatramo da nije ispravno, jer kapitalni izdaci Zavoda se trebaju planirati na izdacima Stručne službe Zavoda, a ne na pozicijama kapitalnih grantova zdravstvenim ustanovama. Napominjemo da se u knjigovodstvu pravilno iskazuju kapitalni izdaci Zavoda, što nije slučaj sa iskazivanjem ovih izdataka u Finansijskom planu.

Prilikom planiranja rashoda i izdataka Stručne službe Zavoda obezbijediti pravilno planiranje sredstava namjenjenih za nabavku opreme i investicionih ulaganja na poziciji kapitalnih izdataka, kako se i iskazuje u knjigovodstvenim evidencijama u skladu sa zakonskim propisima.

2. Rashodi po osnovu refundacija naknada bolovanja preko 42 dana

U 2004. godini na ime refundacija naknada bolovanja preko 42 dana isplaćeno je 3,959.632 KM, što je u odnosu na plan više za 959.632 KM ili 31,99%.

Do povećanja troškova na ime refundacije bolovanja preko 42 dana došlo je nakon što je donosena Odluka o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad, kojom je produžen period za koji se vrši refundacija bolovanja sa 6 na 14 mjeseci u cilju usaglašavanja propisa sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, koja je donesena u 2004. godini.

U ovim troškovima su sadržani i nepredviđeni izdaci po osnovu zateznih kamata po sudskim presudama, jer je jedan broj javnih preduzeća tužio Zavod po osnovu neisplaćenih naknada plaća preko 42 dana u periodu kada je doprinos zdravstvenog osiguranja bio prihod Budžeta Kantona Sarajevo, a ne Zavoda. Zavod je pravnim licima izmirio samo glavnica a ne i kamatu, zbog čega su pokrenute tužbe od strane pravnih subjekata, koje su i dobile sporove. Na ime zatezne kamate Zavod je bio u obavezi uplatiti iznos od 383.696 KM.

Upravni odbor Zavoda je donio Odluku o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad, kojom je regulisana osnovica za naknadu plaće, naknada plaće koju refundira Zavod, obaveza plaćanja doprinosa, kao i period za koji se vrši refundacija bolovanja.

Provedba navedene Odluke podrazumijeva da pravno i fizičko lice vrši obračun naknade plaće za vrijeme bolovanja preko 42 dana u visini od najmanje 80% osnovice, koju čini plaća osiguranika za mjesec koji prethodi mjesecu prije nastupanja slučaja na osnovu kojeg osiguranik stiče pravo na naknadu, odnosno plaća na koju je plaćen doprinos za zdravstveno osiguranje. Zahtjev za refundaciju naknade od Zavoda zdravstvenog osiguranja podnosi po proceduri Zavoda pravna i fizička lica na neto iznos, koji ne može biti veći od 80% prosječne neto plaće ostvarene u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Prema saznanjima, pravna i fizička lica obračunavaju i isplaćuju radnicima naknadu za bolovanje preko 42 dana u visini od najmanje 80% osnovice za obračun, u skladu sa svojim općim aktom i na taj iznos obračunavaju poreze i doprinose, a Zavod im refundira iznos od 80% prosječne plaće FBiH i to samo neto naknade bez refundacije doprinosa. Na ovaj način sva razlika neto naknade preko iznosa koji se refundira od Zavoda kao i doprinosi iz plaća i na plaću padaju na teret pravnog i fizičkog lica. Može se zaključiti da su ovakvim načinom refundacije naknada bolovanja naročito pogođena pravna i fizička lica kod kojih su plaće uposlenih veće od prosječne plaće ostvarene na nivou FBiH.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju je regulisano da je Upravni odbor Zavoda ovlašten da utvrdi visinu naknade plaće i najviši iznos naknade plaće koja se isplaćuje na teret kantonalnog Zavoda, **pa smatramo da je odredba privremene Odluke, kojom je određeno da je obaveza plaćanja doprinosa na pravnom odnosno fizičkom licu, kod kojeg je zaposlen osiguranik, a da pri tome Zavod preuzima obavezu da refundira samo neto iznos naknade, izvan okvira zakonskih ovlaštenja.**

Istina da Zakon o porezu na plaću, kao i Zakon o doprinosima ima dosta nedorečenosti u propisima koji regulišu naknadu bolovanja preko 42 dana, ali je izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju («Službene novine FBiH» br.7/02) u članu 56. navedeno da pravna i fizička lica obračunavaju i isplaćuju osiguraniku naknadu plaće i istekom 42 dana, odnosno sedam dana bolovanja na teret sredstava Kantonalnog zavoda osiguranja. Kantonalni zavod osiguranja je obavezan vratiti isplaćenu naknadu plaće u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva za povrat.

Zbog nejasnoća koja su proistekla primjenom Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad i zakonskih propisa, pravna i fizička lica su se obraćala Ministarstvu finansija, Poreznoj upravi radi pojašnjenja. Isto tako pojedini Zavodi zdravstvenog osiguranja u FBiH su se obraćali Poreznoj upravi za mišljenje za provedbu poreznih zakona ali nikada ovo pitanje nije dovedeno do kraja, odnosno nije izvršeno usaglašavanje za zakonskim propisima od strane Zavoda, s obzirom da je ovakav način refundiranja sredstava povoljniji za Zavod iako nije usklađen sa zakonskim propisima.

Smatramo da Zavod treba da izvrši usklađenje Odluke o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zakonom o doprinosima, Zakonom o porezu na plaću, Zakonom o mirovinskom/penzijskom i invalidskom osiguranju.

3. Ostali rashodi i izdaci

Ostali rashodi i izdaci su iskazani u iznosu od 3,494.873 KM i odnose se na: izdatke po osnovu otplate anuiteta po kreditu Saudijskog fonda za razvoj po odluci Skupštine kantona Sarajevo iz 1999. godine, odobrenom Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu, a koje su po osnivanju Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo prenesene na Zavod u iznosu od 1,481.147 KM, obaveze po osnovu otplate kredita za medicinsku opremu nabavljenu od firme «Simens» za Klinički centar Univerziteta u Sarajevu u iznosu od 502.352 KM, koji je u cijelosti otplaćen, sredstva za uvođenje informacionog sistema u zdravstvu u iznosu od 100.000 KM, troškove liječenja van kantona i entiteta nastali primjenom potpisanih Sporazuma u iznosu od 90.291 KM, troškove po posebnim zahtjevima zdravstvenih ustanova i osiguranika u iznosu od 1,321.083 KM, koji se odnose na troškove naknada Upravnom i Nadzornom odboru Zavoda, troškove ERC-a, štampanje obrazaca i recepata, naknadu za rad Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, te troškove nastale po odlukama Upravnog odbora Zavoda, gdje se prvenstveno misli na troškove usluga citoterapije.

Upravni odbor Zavoda je donio Odluku br.UO/04-1728-4/04 od 20.05.2004. godine o doznačavanju sredstava Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu u iznosu od 446.885 KM na ime usluga citoterapije pruženih osiguranicima Zavoda u periodu VIII-XII/2003. godine. U Finansijskom planu za 2004. godinu, Zavod je planirao ova sredstva u mjesečnom iznosu od 89.377 KM Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu. Do 01.08.2004. godine troškove usluga citoterapije snosio je Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja iz Fonda solidarnosti. Kako Federalni budžet ne izvršava obavezu doznačavanja sredstava Federalnom zavodu, odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda, finansiranje ovih usluga su trebali preuzeti kantonalni zavodi, pa je Klinički centar u Sarajevu ispostavljao fakture Kantonalnom Zavodu koji nije imao planirana sredstva za ovu namjenu u 2003. godini, pa je izmirenje duga prema Kliničkom centru Univerziteta u Sarajevu u iznosu od 446.885 KM izvršio Kantonalni Zavod kroz korekciju naknade Kliničkom centru u Finansijskom planu za 2004. godinu.

Smatramo da izmirivanje troškova citoterapije treba da vrši Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja, a ne kantonalni Zavod, pa predlažemo da Kantonalni zavod usaglasi stav sa Federalnim zavodom ko je obveznik plaćanja troškova citoterapije u skladu sa zakonskim propisima.

4.Troškovi Stručne službe Zavoda

Troškovi Stručne službe Zavoda su ostvareni u iznosu od 1,880.772 KM i čine ih bruto plaće i naknade zaposlenih u Zavodu, materijalni troškovi direkcije i pet poslovnica na području Kantona Sarajevo. Učešće troškova Stručne službe Zavoda u ukupnim troškovima je 1,02%.

Bruto plaće i naknade zaposlenih iznose 1,387.369 KM, a prosječna neto plaća po zaposlenom u Zavodu u 2004. godini iznosila je 867 KM.

c) Stalna sredstva Zavoda

Knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava Zavoda na dan 31.12.2004. godine iznosi 6,407.876 KM. Revizijom smo utvrdili da je u 2004. godini izvršena nabavka stalnih sredstava u iznosu od 330.732 KM, koja se odnosi na rekonstrukciju i investiciono održavanje poslovne zgrade Zavoda u iznosu od 216.939 KM, nabavku opreme (namještaj i kompjuterska oprema) u iznosu od 107.749 KM i nabavku stalnih sredstava u obliku prava u iznosu od 6.044 KM. Uvidom u Finansijski plan utvrđeno je da je za nabavke više izdvojeno u iznosu od 30.732 KM ili 10%.

Skrećemo pažnju na obavezu izdvajanja za nabavke i izvođenje radova u visini planiranih sredstava. Planiranje kapitalnih izdataka izvršiti u okviru rashoda i izdataka Stručne službe Zavoda i tako izvještavati.

d) Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Tim za reviziju je izvršio uvid u knjigovodstvenu dokumentaciju neizmirenih obaveza na dan 31.12.2004. godine. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatovano je da iskazane obaveze u finansijskom izvještaju u iznosu od 6,225.143 KM i odnose se na kratkoročne obaveze prema zdravstvenim ustanovama u iznosu od 3,712.102 KM, refundaciju bolovanja preko 42 dana u iznosu od 885.483 KM, obaveze prema dobavljačima u iznosu od 232.843 KM i razgraničene rashode u iznosu od 1,437.198 KM, koji se odnose na neizmirene obaveze za koje nisu pristigle fakture do 31.12.2004. godine. Najveći dio kratkoročnih obaveza je izmiren u januaru 2005. godine.

5. ZAKLJUČAK

Provedenom revizijom poslovanja Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo, utvrdili smo da Zavod mora više pažnje posvetiti primjeni propisa i da usklađuje svoje poslovanje sa istim.

Takođe smo utvrdili da je Zavod iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u 2004. godini finansirao dio troškova zdravstvenih ustanova koje nije obavezan (pokriće gubitka zdravstvenim ustanovama, povećanje materijalnih troškova mimo zaključenih ugovora, izdvajanje sredstava na ime troškova amortizacije, za preventivne i ostale programe zdravstvene zaštite, za pružanje usluga citoterapije kao i za dodatna prava RVI), a na drugoj strani za obaveze koje su decidno navedene da se finansiraju iz obaveznog zdravstvenog osiguranja finansirao djelomično (naknada za bolovanje preko 42.dana).

Ovo govori o potebi jasnijeg uređenja u aktima Zavoda šta se finansira iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u skladu sa zakonskim propisima. Jasnim definisanjem neće biti potrebe da Zavod donosi odluke temeljene na zahtjevima zdravstvenih ustanova na koje Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo i Vlada Kantona daju preporuke, mišljenje i zaključke. Prihvatanjem troškova od strane Zavoda koji se po nama ne finansiraju iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, a bez detaljnog sagledavanja, Zavod je trošio više od dozvoljenog, zbog čega je poslovanje za 2004.godinu završio sa viškom rashoda nad prihodima.

Ukoliko su se stekli uvjeti za izmjene i dopune, a zavisno od sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, inicirati izmene i dopune određenih članova Zakona i samo na osnovu usvojenih izmjena izvršavati obaveze iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Isto tako Zavod mora više pažnje posvetiti donošenju finansijskog plana, kao i praćenju izvršenja finansijskog plana, kako bi se na vrijeme vršilo uravnoteženje rashoda sa prihodima.

Mi smo dali preporuke menadžmentu za poboljšanje u radu Zavoda i očekujemo implementaciju istih.

KOMENTAR

Zavod zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo se očitovao na nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2004. godinu, dopisom br.01/2-2536/05 od 28.07.2005. godine.

Na mišljenje, odnosno na određen broj nalaza, Zavod zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo je dao dodatna obrazloženja. Ova obrazloženja nisu uticala na već konstatovane nalaze, odnosno mišljenje u revizijskom Izvještaju, te ovaj Izvještaj predstavlja konačan Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Zavoda zdravstvenog osiguranja kantona Sarajevo za 2004. godinu.

Viši revizor

Anica Pudar, dipl.oec

Revizor

Dunja Logo, dipl.oec